

ESZTERGOM- BUDAPEST

HIT • REMÉNY • SZERETET

AZ ESZTERGOM BUDAPESTI FŐEGYHÁZMEGYE NEGYEDÉVENKÉNT MEGJELENŐ LAPJA

3. évfolyam - 2. szám

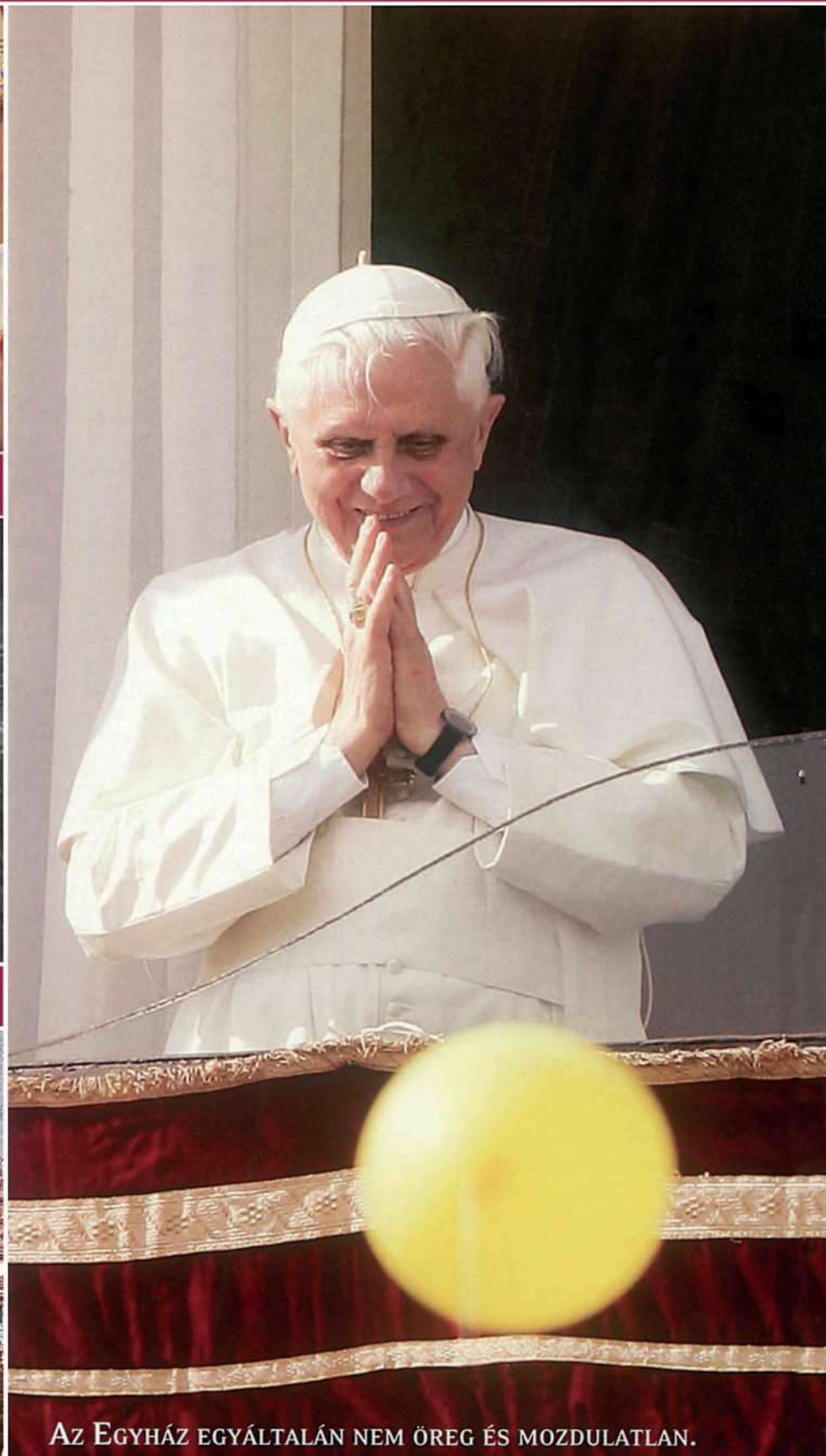
BÉRMÁLÁS

EMLÉKEZÉS

ÉVFORDULÓ

AZ EGYHÁZ EGYÁLTALÁN NEM ÖREG ÉS MOZDULATLAN.

XVI. Benedek

KARIZMÁK ÜNNEPE

A Karizmák Ünnepére, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye püncösdhétfői rendezvényére, a korábbi esztendőkhöz hasonlóan a budapesti máriaremetei bazilika kertjében került sor.

Délután Erdő Péter bíboros tartott előadást *Európa és az egyház – avagy ki ad reményt a nyugati kultúrának?* címmel.

A bíboros beszédében hangsúlyozta: Az európai kultúra és a jogrend alapvetően a keresztény tanításon alapul. Mégis, kontinensünkön sokan nem fogadják el ezt a tényt. Olyan alapvető erkölcsi és jogi normákat kérdőjeleznek meg, amelyek az emberi társadalom alapul, s amelyeket a nyugati társadalom eddig közmegegyezés alapján természetesnek vett.

Az ember mindig többre vágyik, ám ha ebben a vágyakozásban csupán saját kényelemszeretetére hallgat, ha csupán a fogyasztói mentalitás vezet, akkor egyre reményvesztettebbé válik. A II. János Pál pápa által összehívott Európa Szinódus és az utána közreadott *Ecclesia in Europa* című dokumentum is a korunkban tapasztalható reményvesztés kérdésével foglalkozott, megállapítva: az Egyháznak ismét vissza kell adnia az irányt vesztett kontinensnek a reményt. Ehhez pedig missziós lelkületre, életképes közösségekre van szükség.

A főpásztor reményteljesnek nevezte, hogy a Karizmák Ünnepén egyre többen osztják meg kincseiket egymással és mindazokkal, akik évről évre ellátogatnak Máriaremetére.

A bíboros arra a kérdésre, hogy milyen érzéssel járta végig a templomkertet, így válaszolt:

- Örültem annak, hogy több a sátor, mint az előző években. A lelkeségi mozgalmak, szerzetesrendek, katolikus iskolák, óvodák, intézmények eddig is nyitottak sátrakat, de az idén nagy számban vettek részt a plébániák. A plébániai sátraknál bemutatott programokból a látszik, hogy ezek eleven közösségek. Tudnak egymással mit kezdeni.

Erdő Péter ezután így folytatta:

- Évek munkája és tapasztalata van ezek mögött a programok mögött: a gyerekekkel való törődés, a közös játék. Volt olyan, aki egy hatalmas terepasztalt helyezett a földre, és a gyerekek ott építették a kisvasutat, ott játszottak. Látszott, hogy otthon, a plébániakertben ugyanezt csinálják. Lehetett érzékelni azt is, hogy az idősekhez és a felnőttekhez is van kapcsolódás.

Szinte mindenkinek van már plébániai lapja, és azt is láthattuk, hogyan készítik azokat. A fényképek bemutatták a karitászcsoportok, a lelkeségi mozgalmak, a közösségek

munkáját. Azt is fontosnak tartom, hogy itt nem lehet árulni semmit, minden ingyenes. Ajándék a zsíros kenyér, az édesség, a tea, és bizony sokan jöttek olyanok is, akik örültek annak, hogy ingyen kapnak enni. De ez így van jól, ez beleilleszkedik a közösség életébe.

Öntudatos, meghitt légkörű és aktív egyházközségek mutatkoztak be itt. Ennél nagyobb örömet alig tudok elképzelni. Azt hiszem, hogy ez részben a két éve indult plébániai missziós munkának az eredménye. Megjelent az az igény is, hogy minden évben tartsunk ilyen rendezvényt. Nagy bizalommal gondolok a 2007-es városmisszióra, mert úgy tűnik, hogy akkor meg lehet ismétetni azokat a legsikeresebb programokat, amelyek a plébániai misszió keretein belül kialakultak. A plébániák akkor egész Budapesten egyszerre mutathatják be missziós munkájukat.

(Az összeállítás a Magyar Kurír, Közép-Európa legrégebb katolikus hírügynökségének tudósítása és interjúi alapján készült. Napokban indult hírportáljuk címe: www.magyarkurir.hu)

MINDSZENTY JÓZSEF BÍBOROS EMLÉKEZETE

A Magyar Tudományos Akadémia május 17-én Budapesten konferenciát rendezett Mindszenty József bíborosról, halálának 30. évfordulója alkalmából.

Ugyancsak az évforduló jegyében zajlott az idejű Mindszenty-záróközlés. A történelmi emlékezet részévé válhat Erdő Péter bíborosnak az esztergomi bazilikában április 30-án tett nyilatkozata, amelyben a bíboros többek között így fogalmazott:

....voltak hazánkban püspökök és papok, szerzetesek és világi hívők, akik a nácizmus idején vagy a kommunizmus hosszú évtizedei alatt üldöztetést, megaláztatást, testi és lelki szenvedést, börtönt, sőt halált is vállaltak hitükért.

(...)

Örökségüket megilletődött lelkülettel magunkénak valljuk. Fájdalommal emlékezünk arra, hogy voltak olyan keresztények, sőt egyes

egyházi vezetők is, akik a körülmények nyomása alatt nyilvánosan elhatárolódtak üldözött testvéreinktől, és elfogadták az ellenük gyakran felhozott koncepciók vádakat. A múlt sebeinek begyógyítását és Isten irgalmát kérjük egész magyar katolikus közösségünk számára. Ezzel a lelkülettel imádkozunk azért, hogy Isten szolgáját, Mindszenty József bíborost mielőbb a boldogok sorában tisztelhesük."

XVI. BENEDEK PÁPA MEGVÁLASZTÁSA

A Bíborosok Kollégiuma 2005. április 19-én megválasztotta II. János Pál pápa utódát Joseph Rátzinger bíboros, a Hittani Kongregáció eddigi prefektusa személyében, aki megválasztása alkalmával a XVI. Benedek nevet vette fel.

Különleges egybeesés, hogy az Egyház éppen április 19-én ünnepli a kiváló német pápa, Szent IX. Leó ünnepét, aki 1052-ben első András királyunk kérésére érkezett Pozsony vára alá, hogy közvetítőként segítse a békét a magyar király és a német-római császár között.

Új Szentatyánk szintén Németország földjéről került Szent Péter székébe. Mint korunk egyik legnagyobb teológusa, szakértőként közreműködött a II. Vatikáni Zsinat munkájában. Számos tudományos munkája és kulturális, hitéleti írása jelent meg. Közülük nem egy a magyar közönség számára is hozzáférhető. Ezért is fejezte ki iránta tiszteletét a korábbi években a magyar katolikus társadalom a Stephanus-díj odaítélésével.

Egész teológiai munkásságának jelmondata lehet a Bajor Katolikus Akadémián elhangzott híres kijelentése: arra a kérdésre, hogy „Miért vagyok még az Egyházban?”. Válaszát így foglalta össze: „Csak az Egyházban lehet kereszténynek lenni és nem az Egyház mellett”.

II. János Pál pápa temetésének szentmiséjét és szertartását főcelebránsként a Bíborosi Kollégium Dékánja, az akkor még bíboros Joseph Ratzinger vezette. A jelenlévők hatalmas tömege lelkesedéssel és tapssal kísérte szavait: mintha már érezhető lett volna az a lelki egység, amely II. János Pál pápát és jövődőt utódát szorosán összekapcsolta egymással.

A Benedek név választása Szentatyánk részéről világos utalás Szent Benedekre, Európa védőszentjére, aki regulájában vallja: „Krisztus szeretetének semmit elébe ne tégy”. De utalás XV. Benedek pápára is, aki az I. világháború nehéz éveiben igyekezett előmozdítani a kiengesztelődést és a békét az egyes emberek és a népek között.

Amikor a sekrestyéből már fehér reverendába átöltözve visszatért a Sixtusi kápolnába, és helyet foglalt a pá-

pai széken, akkor mi, választó bíborosok egymás után elindultunk hozzá, elébe térdeltünk és megcsókoltuk gyűrűjét. Ezzel fejeztük ki tiszteletünket és engedelmisségünket Szent Péter utóda iránt. Ekkor mondta nekem azokat a szavakat, melyek különleges örömet okoztak:

„Szeretettel köszöntöm a magyarokat. Megáldom őket! Adja át köszöntésemet minden magyarnak.”

Ezúton is szeretettel tolmácsolom a Szentatya üzenetét és áldását az egész magyarság felé.

A választás másnapján, április 20-án, szerdán, délelőtt 9-kor Szentatyánk a választó bíborosokkal koncelebrálva szentmisét mutatott be az egész egyházért a Sixtusi kápolnában. A szentmise végén elmondott latin szentbeszédét már néhány óra múlva olvasni lehetett a világhálón,

élő nyelveken. Ennek a beszédnek a gondolatai világosan és bátorítón jelölik meg Szentatyánk programját. II. János Pál pápa művei és tanítása és a II. Vatikáni Zsinat azok a közvetlen útmutatók, amelyekhez a III. évezred óceánján is hajózni kell, hűségben az Egyház 2000 éves hagyományához. A II. Vatikáni Zsinat nem vesztette el aktualitását, sőt különleges fényben jelenik meg a mai globalizált társadalom körülményei között.

Szentatyánk szándéka szerint Úrnapiját különös hangsúllyal kell megünnepelnünk. Az Oltárszentség áll a fiatalok kölni világtalálkozójának középpontjában, róla szól az októberi püspöki szinódus is. Az Eucharisztikus Krisztus iránti szeretet és imádás bátor és világos kifejezése az Úr reális jelenlétébe vetett hitünknek. Erről különösen szentmiséink ünnepélyes és helyes végzésével tehetünk különösképpen is Eucharisztikusnak kell lennie. Ebben ki-

emelkedő erőforrás a szentmise napenkénti áhítatos bemutatása.

Szentatyánk külön is hangsúlyozza a keresztények egysége iránti ökumenikus elkötelezettséget abban a meggyőződésben, hogy ezen az úton minden előrehaladás feltétele a belső megtérés. Ugyancsak nagyra értékeli a fiatalokhoz, az államokhoz, a tömegtájékoztatói eszközökhez fűződő kapcsolatokat, valamint az őszinte és nyílt párbeszédet a többi vallásokkal és a nem hívő emberekkel.

II. János Pál pápa halálával és temetésével kapcsolatban olyan világméretű részvét nyilvánult meg, melyben joggal láthatjuk azt a kért és várakozást, mely a mindenkori pápa felé irányul zavartól, bizonytalanságtól és félelmeiktől megterhelte korunkban. Szentatyánk végső fohászához társulva mi is kérjük szívből számára a Szent Szűz anyai közbenjárását, Szent Péter és Pál apostolok és minden szentek támogatását.

Tartsd meg, Isten Szentatyánkat, Krisztusnak helytartóját!

Erdő Péter

NAPJÁBAN HÁNYSZOR ÁLDOZHATNAK A VILÁGI HÍVEK?

A feltett kérdésre így válaszol az Egyház hatályos törvénykönyve: „Aki a szent eucharisziát már magához vette, ugyanazon a napon ismét megáldozhat, de csak olyan eucharisztikus ünneplés keretében, melyen részt vesz...” (CIC 917. kán.). Sokaknak problémát okoz: mit is jelent az, hogy „ismét”? Vajon napi többszöri szentáldozásról van szó?

A középkorban az áldozások gyakorisága egyre csökkent. Egy karthauzi szerzetes 1200 körül azzal indokolta a ritka szentáldozást, hogy „Az Oltáriszentség gyakori vétele megvetést szül, a ritka vétel tiszteletet gerjeszt a Szentség iránt.” A IV. Lateráni Zsinat már kénytelen volt szigorúan megkövetelni, hogy minden hívő legalább Húsvétkor - a szentgyónás elvégzése után - vegye magához az Oltáriszentséget (vö. DS 812). A Tridenti Zsinat így tanított: „Azt óhajtáná a szentséges zsinat, hogy minden egyes szentmisénél az ott álló hívek nemcsak lelki érzülettel, hanem szentségi vétellel is áldozzanak...” (DS 1747). Ez a kívánság beteljesületlen maradt. Sőt - amint boldog Emmerick Katalin életrajzából tudjuk ő maga hetente többször áldozott, ám ezt a gyakorlatot a műnsteri általános helynök 1819. augusztus 22-én leállította azzal, hogy csak vasár- és ünnepnap áldozhat. Máskor csak a vikárius külön írásos engedélyének birtokában áldozhatott (JOSEF HANAUSERS, Die stigmatisierte Seherin Anna Katharina Emmerick, Bad Honnef, 1979, 8).

Szent X. Pius pápa volt az, aki 1905. december 16-án kelt rendeletével rendezte a mindennapi szentáldozás kérdését (vö. DS 3375), de azzal a szigorú megkötéssel, hogy senki sem veheti magához a legméltóságosabb Oltáriszentséget egy nap kétszer, a halálveszélyt kivéve (vö. CIC-1917 857. kán.). Már 1964-ben a Rítus Kongregáció instrukciójában olvashatunk ennek a megszorításnak feloldásáról. Eszerint, akik Húsvét vigíliáján és Karácsonykor az éjféli szentmisén áldoztak, Húsvét napján is, vagy Karácsonykor egy másik szentmisén ismét áldozhatnak (vö. Inter oecumenici 60, in EV 2/270). Kevéssel később a pápa megengedte, hogy a hívek, akik nagycsütörtökön a krizmaszentelési misén áldoztak, aznap az esti szentmisében is áldozhatnak (Tres abhinc annos 14, in EV

2/1162). Alig egy évtizeddel később VI. Pál pápa úgy látta jónak, hogy a felsorolt eseteken túl is engedélyezze a napi kétszeri szentáldozást. A Szentatya leszögezi, hogy alapállásként továbbra is érvénybe marad a napi egyszeri szentáldozás, és csak speciális körülmények adhatnak okot az újabb szentáldozásra (keresztelési, bérnialási, esküvői mise, elsőáldozás, oltárszentelés, fogadalomtétel alkalmával,

temetési mise, a főpásztor szentmiséjén stb.). Ezen túlmenően csak a főpásztor adhat engedélyt a kétszeri szentáldozásra (vö. Immensae caritatis 2, in EV 4/1938).

A Kódex 917. kánonjához a hivatalos kiadás az idézett forrásokat adja meg. Vagyis a Legfőbb Törvényhozó az „ismét” szó alatt nem a napi többszöri, hanem a legfeljebb kétszeri szentáldozást értette.

Csordás Eörs

A NÉGY OLTÁR

Úrnapja alkalmával a szokásosnál korábban kezdődik templomainknál az élet. Ilyenkor napok óta készülődnek, virágot, zöld ágakat gyűjtenek, és egyes helyeken a virágszőnyeg készítéséhez homokot hor-

danak. Még a fővárosi utcákra is kerül egy-egy ékes virágszőnyeg, kifejezve a hívő közösségek mély hitét az Oltáriszentség, a mi Urunk Jézus Krisztus iránt.

Megboldogult II. János Pál pápa az Eukarisztia évére írt apostoli levelében így fogalmazott: „Különös ünnepélyességgel tartsuk meg Úrnapját a hagyományos körmenetével együtt. Hirdessük mindenütt - még utcáinkon és házaink között is - hitünket Istenben, aki megtestesült, útitársunk és az áldások kimeríthetetlen forrása lett, és ezzel fejezzük ki hálás szeretetünket”(18).

Az úrnap körmenet sajátos formája az, hogy négy oltárt állítunk fel a feldíszített út mentén, és egy rövid igeliturgia, illetve szentségi áldás keretében elmélyedünk az Eukarisztia titkában. Minden oltárnál a körmenetet vezető pap egy bevezető főhászbán szólít fel, hogy valljuk meg Urunkat. Az elsőnél, hogy Jézus jelen van az Oltáriszentségben.

Az evangéliumi szakasz elhangzása után kéréseink meghallgatását kérjük.

A szentségi áldás után folytatódik a körmenet, és énekelve vonulunk a második oltárhoz. Itt arra irányul a figyelmünk, hogy az Ő áldozata jelenlétűvé lesz a szentmise ünneplésében.

A harmadik oltárnál megvalljuk, hogy Ő eledelül adja magát. A befejező gondolat a zárándokúton lévő ember reménye: Jézus a mi vigasztalásunk és üdvösségünk.

Budapest belvárosában bíboros atyánk vezeti a körmenetet, és az ünnepi befejezés abban a bazilikában történik, ahol Szent István királyunk jobbát őrizték és tisztelték.

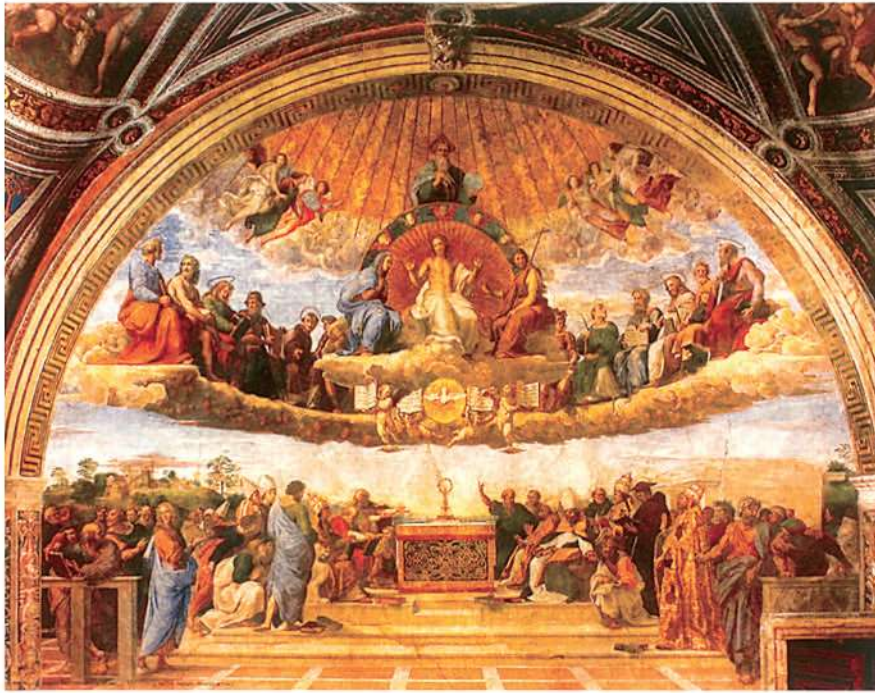
Verbényi István

„VÁNDORLÁSUNK TÁRSA LETT...”

Minden út Rómába vezetett a Húsvét utáni hetekben, amikor II. János Pál pápát gondviselő Istenünk magához szólította. A nagy pápa végrendeletként hagyta ránk az Eukarisztia Évét. Most Isten közeléből, az „Atya házában ablakából lát minket”. Könyörög, hogy az „Egyház egyre inkább ismerje föl az Eukarisztiaiban egész életének forrását és csúcsát” (vö. *Mane nobiscum Domine* 31.). XVI. Benedek pápa a Lateráni Szent János-bazilika előtti téren mutatja be a szentmisét. Ezután kerül sor a hagyományos úrnapi körmenetre, amely Róma székesegyházától a több mint egy kilométeres Via Merulánán halad végig a Santa Maria Maggiore-bazilikáig, ahol a Szentatya eukarisztikus áldást ad az egybegyűlteknél.

Az estébe nyúló szentmise után az utolsó vacsora bazilikájából indulunk útnak az igazi Zarándokkal. Sokszor felhangzik az ének és együtt mondjuk az emmauszi tanítványokkal: „Resta con noi, Signore...” (Maradj velünk, Urunk...). Arra gondolunk, hogy keresztségünk meggyújtottak egy gyertyát a húsvéti gyertyáról. Az út elején még látjuk a Lateráni Bazilika mellett a nyolcszögletű keresztlő kápolnát. A teremtés hét napja után Jézus Krisztus feltámadása jelenti a nyolcadik napot, az igazi teremtést, az újjászületést.

Meggyújtott gyertyával kezünkben haladunk a születés bazilikája felé. Betlehem a kenyér háza, ahol megszületett a földre szállt örök Ige, aki „kenyérszínbe rejtett”.

Egyre sötétebb van, de a gyertyák kis fényei egyre jobban látszanak. A világosságolvasó utolsó titkán elmélkedve már látjuk a Mária Bazilika fényeit. Már kibontakozik a Mária-szobor az oszlopon, amire nagy betűkkel fel van írva: „Büszke vagyok, hogy azt hordozhatom, aki a Megváltót hordozta.” Igen, szívünkben hordozhatjuk az Úr Jézust, amikor hozzánk jön a szentáldozásban.

A térré érkezve, a Szentatya a szabdéri oltárra helyezi a monstranciát, amely az eukarisztikus Urat mutatja számunkra. Térdre borulunk imádattal, mint a betlehemi királyok, és a feltámadt Krisztus arcát szemléljük. „Isten szeretete az Eukarisztiaiban keres minket, örökösödik felettünk és vár reánk.” (vö. Júlia ala-

pító Anya FSO) Jézus Krisztus a vándorlásunk társa és célja is.

Leleki szemünk előtt megjelenik a monstrancia körül Raffaello csodálatos *Disputa*-freskója a vatikáni Borgia-palota egyik terméből. Ez a kép dicsőítő ünneplése az Oltáriszentségnek. Középen, az oltár fölött megnyílni látszik az ég, és látomászerűen megjelenik a Szentháromság. Az Atya, Krisztus dicsfényel

körülvevett alakja fölött áll. Jézus jobb oldalán a Szűzanyát, átellenben Keresztelő Szent Jánost látjuk. Szemközt Péter apostol, mintha azt mondaná, hogy ne féljete, mert Isten szilárd kősziklára építette Egyházát. „Amíg tehát el nem jön az Úr a maga dicsőségében és vele mind az angyalok, addig tanítványai közül egyesek a földön zarándokolnak, mások a földi életből eltávozva tisztulnak, ismét mások megdicsőült állapotban vannak, és tisztán látják magát a háromszemélyű egy Istent, amint van” (II. Vat. Zsin. LG 49.).

Imádkozzuk, hogy az Eukarisztiaiból táplálkozva egyre jobban szeressük Egyházunkat. Áldj meg minket, Szentatya, hiszen Te is áldás (Benedictus) vagy! Áldj meg minket, hogy mindnyájan áldássá lehessünk. „Az Egyház él, mert Jézus Krisztus feltámadt” és közöttünk van, velünk vándorol.

Héray András FSO

KIÁLLÍTÁS AZ ESZTERGOMI KINCSTÁRBAN

A II. János Pál által meghirdetett Eucharisztikus Év alkalmából kiállítás nyílt a esztergomi Főszékesegyházi Kincstárban Az Eucharisztia tiszteletének emlékei a Keresztény Múzeum anyagából címmel. Eredeti műtárgyak, festm-

nyek, metszetek, rajzok és ötvöstárgyak alkotják a világhírű gyűjtemény e téren is gazdag anyagát.

A kiállítás az Eucharisztia létrejöttétől kezdve (Utolsó Vacsora) a kultusz fejlődését és megszentelő erejét mutatja be, kiemelt szentjeink

(Szent Vencel, Szent Klára, Borromei Szent Károly) tevékenysége által, egészen az 1938-as budapesti Eucharisztikus Világkongresszusig. A kiállítás Úrnapijától augusztus végéig látogatható a Kincstár látogatási rendje szerint.

Cs.P.

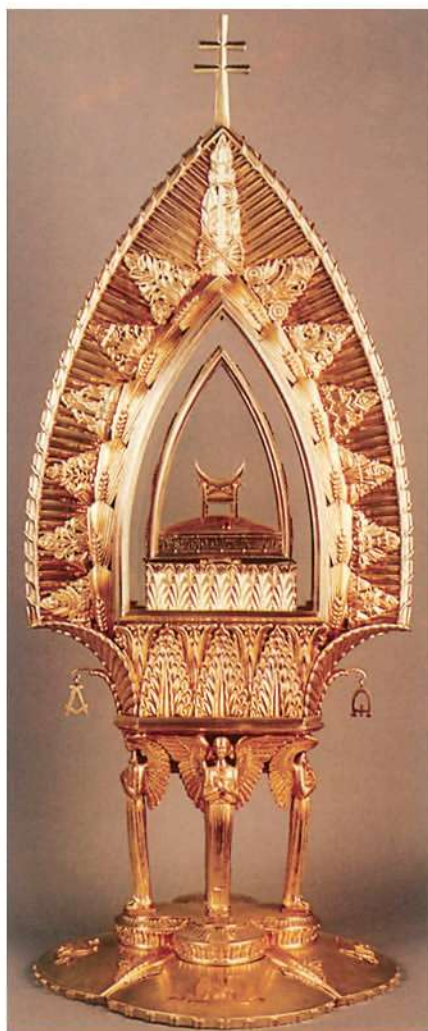
AZ EUCARISZTIA TISZTELETÉNEK ALAKULÁSA (II.)

A Trentói Zsinat (1545-1562) megújította a liturgiát, s benne az Eucharisztia tiszteletét. Ennek legfontosabb rendelkezései: a tabernákulum a főoltár közepére, a kihelyzési trónus a tabernákulum tetejére került, az umbella mellett a baldachint is alkalmazták, valamint egysegesítették az úrnap körmenet liturgiáját.

A kultusz terjedésének főbb vonulatai: bevezették a szentséges misét (főleg elsőpénteken), új szentségimádási formák alakultak ki (pl. 40 órás, első vasárnapi stb.), továbbá szorgalmazták a privát szentséglátogatást.

A Zsinat idején barokk művészeti stílusban alkottak a művészek. Ennek eszmei lényege: a látvány rendkívüliségével lenyűgözni a szemlélőt. Az épületek és szobrok mozgalmasságát az aranyművesség is követte. Hihetetlen pazarsággal díszítették a monstranciákat. A tekervényes formák, a napot utánzó aranyozott sugarak köre, az ékkövek százai, a domborított angyalok vagy szentek képei, a zománcképek sora közt szinte elvész a szentostya.

Sok esetben történelmi-, vagy bibliai eseményeket jelenítenek meg (lepantói csata, Izsák feláldozása, Utolsó Vacsora, stb.). Legtöbbjükön megjelenik a trónoló Atya, a Szentlelket jelképező galamb. A leggazdagabb példányok a prágai Lorentanska kápolnában vannak. Magyarországon az esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Szelepcsényi-féle, és az Esterházy primás monstranciája a legszébb barokk alkotások. Meg kell említenünk Szilassy János lőcsei mester műveit, amelyeket tűzománcképekkel díszített. Ezekből

Szlovákia területén tíznél több, nálunk Gyöngyösön, Gödöllőn és Győrött található.

A Tridenti Zsinat szabályozásai napjainkig érvényben voltak. Minden egyházmegyében, az év minden napján volt szentségimádás valamelyik templomban. Megalakult az Örökimádók női rendje. Temploma-

ikban minden nap volt szentségimádás. Kialakultak az Eucharisztikus Kongresszusok, először csak nemzeti, majd világ-kongresszusok. Az első (laikus kezdeményezésre) a franciaországi Lille városában tartották 1879-ben. Amikor Róma is magáévá tette a mozgalmat, apostoli nunciust küldött az eseményre.

Kifejlődött a X. Szent Pius szorgalmazására elterjedt elsőáldozás külső ünnepélyességgel megtartott formája. Az ún. Jézus Szíve ünnepével kapcsolatos szentséges körmenet viszont napjainkra elenyészett.

A II. Vatikáni Zsinat megszüntette a szentségkítéssel végzett miséket, és a hangsúlyt a szentmisében az Eucharisztia vételére tette át, viszont megmaradtak az úrnap körmenetek. Minden település nagy ünnepe ez. Nálunk főleg a németajkú falvakban szokás, hogy a templomban vagy azon kívül, virágszőnyeggel borítják az eucharisztia útmenetét. (Budaörs, Visegrád stb.)

Budapesten 1938. májusában tartották a 34. Eucharisztikus Világkongresszust. Nagy lelki megújulása volt ez a Trianon traumájában és a fenyegető nácizmus árnyékában élő magyar katolicizmusnak. (Hitler nem engedte a német püspökök részvételét.) XI. Pius pápa államtitkárát, Eugenio Pacellit, a későbbi XII. Pius pápát küldte el nunciusként erre az alkalomra. Ekkor az egész keresztény világ szimpátiáját sikerült felkelteni Magyarország iránt.

Az egyházmegyéik új felosztása nyomán szükségszerűen rendezték a folyamatos örökimádás rendjét, és II. János Pál pápa is sürgette a privát és a közös szentségimádást. (Vége) Cséfalvay Pál

JÓTÉKONYKODÓ, ÁLDOZATKÉSZ FŐPAPJAINK

Most, az Eucharisztia évében érdemes emlékeztetni azokra a jótékonykodó, áldozatkész főpapokra, akik egykor sokat tettek azért, hogy az ország, a közösségek javát szolgálják. Ezúttal csupán hármat emelünk ki a példák sokaságából.

Pázmány Péter bíboros, esztergomi érsek 1635-ben a nagyszombati egyetem alaptökéjéhez hatvan ezer forint készpénzzel járult, és saját bécsi és nagyszombati házát, illetve pozsonyi nyomdáját is kész volt felál-

dozni közösségi célokért. A bécsi papnevelde (Pazmanaeum) építésére csaknem 200 ezer forintot adott, továbbá hatalmas összegekkel támogatta a pozsonyi kollégium, illetve klarissza zárda, valamint az érsekújvári és körmöci kolostorok építését is. Gróf Esterházy Károly váci majd egri püspök többek között azzal vívta ki kora és az utókor elismerését, hogy Egerben korszerűen felszerelt csillagászati obszervatóriumot, egyházmegyéjében pedig negyven

templomot építtetett saját költségére. Mária Terézia egyik leghűségesebb híve, gróf Esterházy Imre esztergomi érsek pedig húsz év alatt több mint tíz millió forintot adományozott jótékony célra. Amikor egy alkalommal kiürült a pénztára, a nyakán viselt nagy aranykeresztet zálogosította el, hogy a szegényeknek alamizsnát adhasson. Megmaradt vagyonát is jótékony célra hagyta.

B. A.

ÁRPÁD-HÁZI SZENT MARGIT ESPERESKERÜLET

Espereskerületi gyűlésünkön megkérdeztük az atyákat, mi az, amit a legfontosabbnak tartanak, amit néhány szóban leginkább elmondának a plébániájukról. A kérdésre az alábbi válaszok születtek.

Szentlélek plébánia (1142 Kassai tér 2. Tel.: 251-1359): Fontosak a jegyes oktatások. A plébániához tartozik a Jáki kápolna, ezért rengeteg esküvő van, jönnek az ország minden részéről. Vannak olyan párok is, akik ide jönnek felkészülni, de az esküvőt máshol tartják. Nagyon erős a kulturális tevékenység (KÉSZ, Kolping, Cursillo, Férfi bárka).

Szent Család plébánia (1062 Bajza u. 56. Tel.: 312-3870): Fontos a Máriatisztelet. 13-án délben a templom megtelik az egész országból érkező zarándokokkal. A fölrobbantott Regnum Mariánium templom padjaiban imádkozunk a magyar jövőért.

Mária Keresztények Segítsége plébánia (1131 Rokolya u. 28. Tel.: 349-8703): Népszerűek a családi misék, amelyekre sokan kisgyermekkel jönnek. A miséken az idősek már megszokták a gyerekzsivajt.

Szent László plébánia (1139 Béke tér 1/a. Tel.: 340-0666): Talán a legfontosabb a 9 órás családi mise. Tematikusszerű beszéd-sorozat van az Eukarisztiáról, a mise után agapé, amelyen mindenféle finomsággal várjuk a híveket.

Karmeliták temploma (1134 Huba u. 12. Tel.: 340-8109): Nagy hangsúlyt kap az imádságról szóló tanítás, a Karmelita szentek bemutatása, a július 16-i templombúcsú, valamint az ezt megelőző virrasztás.

Vizafogó, Szent Márton plébánia (1139 Váci út 91/b. Tel.: 350-3534): Ha két szóval kellene összefoglalni, akkor: Liturgia, és katekézis.

Lehel tér, Árpád-házi Szent Margit plébánia (1139 Váci út 34. Tel.: 329-4893): Legfontosabb talán a családok összefogása. Vagyis a családokkal közösen veszünk részt a misén és a hétvégi kirándulásokon. Minden elsőpénteken szentségimádás van.

Szent Mihály plébánia (1131 Babér utca 17/b. Tel.: 350-6371): Nagyon nehéz bármit is kiemelni. Fontosnak érezzük a hívek szerepét, akiknek tevékeny részvétele alakítja a plébánia arculatát. Fontos az urnatemető is, ahol a feltámadás hitében búcsúzunk el szeretteinktől.

Vigyázó Miklós

SZÜKSÉGÜNK VAN A HÍVÓ KÖZÖSSÉGRE

„Menjünk most az Aréna-úti aluljárón és a Vágány utcán át a Lehel vezér-útfélig. A földszintes, több emeletes és törpe házak között a gyárak sokadalmában menjünk el jó testvér, a Béke-térre, ahol a Béke tanyázik. A Béke, aki megvilágítja ennek a vulgárisan legsötétebbnek nevezett Angyalföldnek...”

Fenti idézet Elekes Boldizsár 1932-ben megjelent könyvéből való. Ha Boldizsár ma Angyalföldre lépne, nem ismerne rá. Gyárat csak elvétve lehet találni, egymás mellett nőnek fel az óriásházak, a lakóparkok. Nincs nyomornegyed, földbevált házak, tüzelőt gyűjtő gyerekek.

Ma másfajta nyomorban élünk. A legtöbb helyen már nem élnek együtt a generációk. Egyre többet költünk ruházódásra, telefonokra, szórakozásra. Az emberek többségének, hála Istennek, nem probléma a mindennapi kenyér. Ha egy hajléktalannak pénz helyett kenyeret adunk, megsértődik.

Nemrég jártunk egy lakásban, ahol tíz éve nem takarítottak, és nem vitték le a szemetet. Az édesanya meghalt, a család nyugdíjból, szociális támogatásból, élt, de senki nem nyitotta rájuk az ajtót. A legszomorúbb, hogy mindez egy 16 lakásos társasház első

emeletén történt, ahol minden lakó elmegy az ajtó előtt, de egyiknek sincs bátorsága, hogy bekopogjon. Emberek között embertelenül élünk.

Egyre többet költünk telefonra. Van vonalas, kábel és mobil, sőt Interneten is beszélgetünk egymással. Ugyanakkor hatalmas falak vannak közöttünk. Az utcán nem merünk a másokra nézni. A metrón zenét hallgatunk vagy újságot olvasunk, és otthon is csak a tévé előtt örülünk vagy sírunk. Csak a saját életünkön nem nevetünk és nem sírunk. Talán csak a templom az, ahol még tudunk

egymással találkozni, kezet fogni, kicsit beszélgetni. Lassan megismerjük egymást, közösen imádkozunk, kirándulunk, zarándokútra megyünk. Jó tartozni valahova. Szükségünk van az élethez a levegőre, a vízre, az ételre és a hívó közösségre.

Az igazi közösség-szervező nem a pap, nem is a közösség-vezető. A középpont az Oltáriszentségben jelenlevő Krisztus, Ő gyűjt össze minket. Vele találkozunk vasárnaponként, és közösségeinkben tőle kapunk erőt a mindennapos küzdelmekhez.

Kálmán Antal

EUCHARISZTIKUS PAPI TALÁLKOZÓ

Szent István királyunk halálának kilencszázadik évében, 1938-ban Fővárosunkban került sor a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra. A Szentszék, XI. Pius pápa legatusa Pacelli Jenő bíboros, államtitkár volt. Ő a Kongresszus napjaiban több alkalommal is megjelent a Szent István Bazilikában. Ezek sorában egyik jelentős látogatására 1938. május 26-án, Áldozócsütörtökön került sor. Ekkor tartották meg a „Papi Eucharisztikus Gyűlést” a Bazilikában, ahol Pacelli bíboros, a későbbi XII. Pius pápa így nyilatkozott:

„Nem a mai idők súlyossága ellenére, hanem éppen e súlyosság miatt hárul erre a Világkongresszusra az a szerep s az a küldetés, amelyet három pontban foglalok össze:

Abban a világban, ahol a hit ellenyult; büszke és megrendíthetetlen hitvallásban kell hirdetni a megváltás alapvető igazságait, amelyeket az Oltáriszentség misztériuma magában rejt, mint a hit foglalata.

Abban a világban, amely magát az isteni törvény alól mindinkább kivonni törekszik, hirdetni kell a teljes és tudatos meghódolást az Oltá-

riszentség törvénye előtt, amely a hit és cselekvés összhangját követeli, mint a szentség pillére.

Abban a világban, amelyet meg-ingattak és egyensúlyából kikölkentett azt egyenlenségre való uszítás, össze kell fogni az összes jóakarátú embert a szeretet apostoli keresztes hadjáratára, hogy elősegítsék az egyetértés, a társadalmi boldogulás és az áldozatos-ság munkáját, attól a testvéri szeretettől áthatva, amelyet az Oltáriszentség, a „szereket köteléke” áraszt magából.” Sz.G.

SZÁZ ÉVE SZENTELTÉK FEL A BAZILIKÁT

A Szent István Bazilika, érseki társszékesegyház felszentelésének 100. jubileumi éve egybeesik a boldogemlékű II. János Pál pápa által meghirdetett Eucharisztikus Évvél. Az Eucharisztikus Évet a 2005. október 2-29 között Rómában sorra kerülő XI. Általános Püspöki szinódus zárja le, amelynek témája: „Az Eucharisztia: az Egyház életének és küldetésének forrása és csúcspontja.”

Méltán vallja az Egyház: „Házadat, Uram, szentség illeti.” (Templomszentelés zsoltosmája) Ennek tényét hirdeti száz év óta a Szent István Bazilika. Előcsarnokában a két oldalbejárat üzenet a belépők számára: „Locus orationis, Aula coelorum”, az „imádság háza, a mennyek előcsarnoka”. Belépve a fönséges templomtérbe, máris vonzza tekintetünket a szentély feletti félkupola arany íze. Az öt részre tagolt félkörű kupolamezőbe Benczúr Gyula szentmisést megjelenítő allegorikus mozaiképei ragadják magukkal a szemlélőt. (A kivitelező a velencei Salvati mozaik műhely.)

Az öt képmező középpontjában az Úrfelmutatás készlet hódolatára. Az arany hátterű mezőből fellebbenő angyal-alak kezében a kehely, és fölötté

A főegyházmegye papsága az idei olajszentelési mise után

kenyér, a Szentostya. Az aranyozott felirat: „O, salutaris hostia”, Üdvösséges áldozat. „Íme, az élet kenyere” (v.ö. Jn.6.). A Római Kánon (az első Eucharisztikus ima) bontakozik élénk szemléletesen: „Könyörögve kérünk, mindenható Istenünk, szent angyalod vigye áldozatunkat mennyei oltárodra isteni Fölséged színe elé, hogy mi, akik erről az oltárról Fiaid szent-séges testében és vérében részesülünk, minden mennyei áldással és kegyelemmel elteljünk.”

A középső, Úrfelmutatást ábrázoló képmezőtől kétfelől a mise további négy tétele jelenik meg. Bal felől az első a Kyrie. Az angyalok köréből magasba lendül a kereszt, az Irgalom jele. A megtért jobb lator fohásza: „Irgalmazz nekem...” A második mezőben a Gloria ujjong. Záró imaszakasza bátran hirdeti: „Egyedül Te vagy a szent!” A negyedik képmező az Isten Bárányát szólítja meg, Ő hív meg minket asztalához. Majd a mise tételeinek befejező képmezőjében: Áldjuk az Urat minden művéért! (Benedicamus Domino!)

A Bazilika szentélye fölél ívelő félkupola öt képmezője hirdeti, hogy immár száz éve e templom Lakója itt is közöttünk van, mert „vándorlásunk társa lett.”

Úrnapján e templom ívei alá tér be az Eucharisztia Évének úrnapj körmenete, amely a Ferenciek teréről indul Erdő Péter bíboros vezetésével. A jubiláló Bazilika az Oltáriszentség hajléka, mert „a mi Urunk, Jézus Krisztus elárultatása éjszakáján megalapította szentséges Testének és vérének eucharisztikus áldozatát, hogy az idők végéig köztünk jelenlévő valóság legyen.” (II.V.Zs.Lit. Kons. II.47.)

Szabó Géza

EMLÉKEIM AZ ELSŐ MAGYARORSZÁGI PÁPALÁTOGATÁSRÓL

Az első élményem egy római úthoz kapcsolódik, amikor a főpásztort kísérhettem. Ekkor II. János Pál pápa ebédre hívta azokat a püspököket, akiknek egyházmegyéjét készült felkeresni. A meghívás 1990. december 16-ra szólt.

A római tartózkodás során, a Pápai Magyar Intézetben szóba került a magyar papi zsolozsma kiadásának az ügye. Azonnal telefonáltunk Padovába Mattiazzo érseknek, akinél Paskai László bíboros februárban előadást tartott. A megbeszélést tett követte, és a következő évben az ottani hívek és papok adományából elindult a papi zsolozsmáskönyvek nyomtatása. A zsolozsmát imádkozva eszünkbe juthat tehát, hogy kiadása végső soron a Szentatyá első magyarországi látogatásához köthető.

A látogatás előkészítése igen sok munkát igényelt, amelyet szívesen és örömmel végeztünk. Sokat lehetne erről írni, most csak egy részletet szeretnék felidézni. A Szentatyá, látogatásának utolsó napján, a tervek szerint a püspöki kar tagjaival ebédelt az Úri utcai palotában. Pár héttel az érkezése előtt próbaebédet tartottunk, ahol vizsgáztatták a felszolgálást, hogy minden simán és gyorsan menjen. A tervezett

„papai menüt” és a felszolgálást az előkészítésben segédkező papnövendékekkel együtt vizsgáztattuk.

Még ma is látom magam előtt, amikor Esztergomban a pápamobil behajtott az érseki palota kapuján, és ott állt Szent Péter utódja, a római pápa fehér reverendában. Ekkor egy pillanatra becsukta a szemét, talán azért, hogy megérezze a hely szellemét.

A Szentatyához a fiatalokkal való találkozás alkalmával kerültem a legközelebb. A papnövendékekkel való találkozást követően a pápai konvoj a Mátyás-templomból a Népstadionba hajtott. Odaérkezve a püspökök a tribünökre mentek, a pápa pedig visszavonult, hogy felkészüljön a beszédjére. Titkára engem is behívott a szobába. A Szentatyá egy asztalnál ült, vele szemben foglalt helyet Kada Lajos érsek. Gyakorolták a beszéd magyar részeinek olvasását. Közben a titkár felírt egy papírra néhány rövid köszöntést olaszul és kérte, hogy írjam oda a fordítását magyarul. Ugy emlékszem, hogy a pápa ezekkel a köszöntésekkel fejezte be szavait. Jóleső érzéssel gondolok vissza arra, hogy ilyen formában is a segítségére lehettem.

II. János Pál pápa magyarországi látogatásával 1991-ben a magyar Egyház lényegében visszakerült az

európai nemzetek sorába. Jóleső érzés volt ezután megfordulni a Vatikánban, ahol olyan ismerősökkel lehetett találkozni, akik szeretettel és örömmel beszéltek a magyarországi útról. Az Egyház hazai kapcsolatrendszerére nézve is döntő hatással volt a pápalátogatás.

A magyar hívek számára örökre emlékezetes marad ez a felejthetetlen, lélekemelő találkozás a Szentatyával.

Németh László

II. JÁNOS PÁL PÁPA EMLÉKBÉLYEGEN

Az Magyar Posta Rt. sorszámozott alkalmi bélyegblokkok kibocsátásával emlékezik II. János Pál pápára, valamint a Szent István Bazilika száz éve történt felszentelésére.

Karol Jozef Wojtyła 1920. május 18-án született a Krakkótól ötven kilométerre fekvő Wadowicében. Pappá szentelésére 1946 novemberében került sor, ezután Rómába küldték. 1948-ban visszatért Lengyelországba, ahol Krakkó több parókiáján papként tevékenykedett, illetve 1951-ig ő volt a városi egyetem káplánja. Később a teológia és az etika professzoraként tevékenykedett a krakkói és a lublini egyetemen. 1964-ben VI. Pál Krakkó érsekévé nevezte ki. 1967-ben lett bíboros. A katolikus egyház fejévé

1978. október 16-án választották. Ő volt az első szláv származású pápa, és 455 év után az első nem olasz pápa. Közvetlen elődje, I. János Pál iránti tiszteletből a II. János Pál nevet választotta. A pápa több mint száz látogatást tett Olaszországon kívül és több mint 130-at Olaszországon belül. 27 éves pápasága alatt több mint ezer találkozót és audienciát tartott politikusokkal, kormány- és államfőkkel. Magyaror-

szágon két alkalommal, 1991 augusztusában, és 1996. szeptemberében tett apostoli látogatást. Pápasága alatt több magyart avatott boldoggá és szentté.

A bélyegképen és a bélyeghez tartozó alkalmi boríték rajzán II. János Pál pápa látható, a blokk keretrajzán magyarországi látogatásait idéző képek találhatók. Az alkalmi bélyegző grafikáján a pápai címer stilizált rajza szerepel. Tervezőművészek: Lázár Szilvia és Raszler Tibor. Fotóművészek: Fábrián Lajos és Bókay László.

A budapesti Szent István Bazilika jubileumára készült blokkon a főoltár Szent István szobra, keretrajzán a bazilika épületének és kupolájának részlete látható. Tervezőművész: Berky Péter.

SZENTFÖLDI ZARÁNDOKLAT

XVI. Benedek megválasztásának másnapján tízen indultunk szentföldi zárandoklatra (Kiss-Rigó László püspök atya, Csordás Eörs atya, Hóvári János, volt izraeli nagykövet, továbbá öt esztergomi, valamint egy székesfehérvári diakónus, és a szeminárium gondnoka).

Első utunk Cezáreába vezetett, ahol a hajnali fények mellett zsolozsmát imádkoztunk, kifejezve hálánkat az útéért.

Napunk első felét a Galileai tó partján töltöttük. Tibériásban, a Nyolc Boldogság templomban misézünk, utána megnéztük Kafarnaumot, a csodálatos halfogás (Mensa Christi), és a kenyérszaporítás helyét. Ebédünket a Jordán folyó partján fogyasztottuk, s onnan indultunk tovább, megtekinteni a Táborhegyet és Názáretet. Első éjszakánkat Jaffában töltöttük. Házigazdánk hajléka Simon tímár házában állt, ahol Péter látomása történt (ApCsel 9,43kk).

Pénteken, Jeruzsálemba menet meglátogattuk Ain Karint, Keresztelő János születésének helyét. A nap központja a Via Dolorosán végzett keresztút volt. Ezt Jézus elítélésének helyétől, a ferencesek vezetésével jártuk végig. Az első tíz stációnál állomásonként felváltva vittük a keresztet. Az út mellett található zsbivásár, a lökdösődő gyalogosok, a bódékból kiáramló zene, a minaretek tetejéről szóló müezzin imája sajátos hangulatot adnak e helynek. Társaimmal úgy véltük, hogy talán Jézus is hasonló körülmények között járta ezt az utat. Az utolsó négy állomás, mely a Szent Sír Bazilikában található, egészen más képp hatott ránk. Az élményt egyszerűen nem is tudtuk befogadni. Még két alkalommal tértünk ide vissza.

A következő napot Jézus születése és halála helyének megtekintése határozta meg. A betlehemi pásztorok mezejéről érkezünk a Születés Bazilikájába, ahol bekapcsolódtunk a ferencesek gregorián-imádságos körmenetébe. (A születési helynél való ima engem különösen is megérintett, mert Jézus világrajöttének ünnepén születtem.) A nap további részében Jeruzsálem szent helyeivel ismerkedtünk, ebben a sorrend-

ben: Jézus mennybemenetelének helyszíne, Miatyánk-templom, mely az apostolok tanításának helyére épült, panoráma az Olajfák hegyéről, Dominus Flevit, Apostolok barlangja, Getszemáni kert, Népek temploma, Bethesda fürdő, végül pedig a Szent Anna templom, Mária születésének helye. Érdekes felfedezés volt számomra, hogy ezek a helyszínek mily közel vannak egymáshoz. A Bethesda fürdő, és a Szent Anna templom például egymás közvetlen szomszédságában és Jézus elítélésének helyétől is mindössze 2-300 méterre lehetnek.

A Szentsír meglátogatása koronázta napunkat és az egész zárandoklatot. Az a rövid idő is, amit a Sír-nál tölthettünk, rengeteg kegyelmet közvetített. A 2000 éves hagyomány

szerint itt nyugodott és itt támadt fel Jézus. A hely hangulata rendkívüli módon megerősített bennünket feltámadásba vetett hitünkben. Égő gyertyával a kezünkben léptünk ki a Sír-ból, jelképezve a feltámadást.

Vasárnapunkat az utolsó vacsora-ra való emlékezés jegyében töltöttük. A szállásunkon elimádkozott szentmise után indultunk Betfá-géba, Betániába, Jerikóba, Qumránba, s a Holt tengerben való meg-

mártóztatás után mentünk Mária elszenderülésének templomába, Dániel sírjához, a Cónákulumba és a Siratófalhoz. A Szentmise alapításának helye, az Utolsó vacsora terme mélyen megmaradt emlékezetünkben, mert László atya itt áldotta meg az Eörs atyától Betlehemben kapott fakelyeinket.

Jeruzsálemben töltött utolsó napunkat a Szent Sír Bazilika keresztes kápolnájában végzett szentmisével kezdtük. A nagykövet úrnak kö-

szönhetően bejutottunk a Muszlin negyedbe, a 70-ben lerombolt templom kertjébe, ahol most a Sziklamecset áll. Itt palesztin vezetőnk nagy lelkesedéssel körbevezetett minket.

Szentföldi programunkat az „Ecce Homo” helyszíne, a Damaszkuszi kapu és a Qumrani kiállítás megtekintése után a latin pátriárkánál tett látogatásunk zárta. A pátriárka tájékoztatott bennünket az Egyház ottani helyzetéről.

Pár héttel papszentelésünk előtt nemcsak zárandoklatként, hanem inkább imádsággal átitatott lelki gyakorlatként éltük meg ezt az utat. Köszönet érte Eörs atyának, és az utat támogató Szent Sír lovagrendnek.

Papp Zoltán

KÉPEIVEL MELEGSÉGET, SZÉPSÉGET TEREMT

Hertay Mária grafikusművész budai otthonában egy kiállításra való rézkarc és tűzzománc látható - ékes hirdetői, bizonyágai egy nagy ívű művészpályának. A növényvilág káprázatos formáit, a fákat, a virágokat, a kerteket nagy műgonddal és szeretettel ábrázoló, egyházművészként is elismert alkotót abból az alkalomból kerestük fel, hogy nemrég neki ítelték a Szent Adalbert-díjat. Először arra kértük, beszéljen családjáról, szüleiről.

- Régi soproni családból származom. Dédapám evangélikus esperes, nagyapám az evangélikus egyház felügyelője volt, miként apám, dr. vitéz Hertay Zoltán ügyvéd is. Anyám családja, a Medgyessy-Schwartz család viszont buzgó katolikus volt, több pappal, főpappal. A soproni katolikus konventet is egyik dédapám alapította.

- *Mikor kezdett érdeklődni a művészetek iránt?*

- Kezdetől fogva, amióta az eszemet tudom. A főiskola utolsó éveiben hívtak a mosonmagyaróvári plébániára, hogy a két kis mellékkápolnába fessek egy Jézus szíve képet, illetve Szent Ritát és Júdást. Attól kezdve minden nyáron festettem templomokat.

- *Mely munkáit sorolja a jelentősebbek közé?*

- A legtöbb képet a hárskúti templomban festettem. Sajnos az egy modern építésű templom volt, és a rossz tető miatt több éven keresztül beázott. A képeim megsérültek, lekoptak. A szentély jól volt szigetelve, így az épségben maradt, de a legszebb falfestményeim tönkre mentek. Pár éve hívtak restaurálni, de őszintén meg kell mondom, ahhoz már kissé éltés vagyok, hogy állványokon dolgozzam. Ezek ugyanis nagyméretű képek, ember nagyságúnál nagyobb alakokkal.

- *Hol láthatók még a művei?*

- Vannak képeim Várgesztesen, Fülöpön, Nyírlugoson, Gyórnagybáratin, továbbá litográfiák Fertőszéplakon és Ikrényben, tűzzománc munkák pedig nagyon sok templomban, az ország számos pontján.

- *Ez a munka megfelelő megélhetést nyújtott?*

- Keveset kerestem, de a tanulás miatt rá voltam szorulva, mert apámat alig hatszáz forint nyugdíjjal jutalmazta az állam.

- *A pártállami időkben nem nézték rossz szemmel a témaválasztásait?*

- A főiskola litográfiai pincéjében sok egyházi témájú litográfiát készítettem. Például stációképeket vagy a Teremtés könyvét, amelyek most vannak kiállítva Győrben. Ha rajtakaptak volna, akkor biztosan kirúgnak. Szegény tanáromnak is baja lett volna, ha rájönnek, hogy ilyen témák szívérognak az intézmény falai közé. Szerencsére nem esett bajunk.

- *Hatott-e önre a különféle művészeti irányzatok valamelyike?*

- Mindig úgy dolgoztam, ahogyan az belőlem jött. Más irányzatok engem nem érintettek meg. Nem vagyok hajlandó mást csinálni, mint ami belőlem őszintén és frenetikusán jön.

- *Őn rengeteget dolgozott. Tart még a lendületet?*

- Az utolsó öt-hat hónapban nem. A nővérem infarktusban meghalt,

és utána az én szívem is meghibásodott. Azóta nem tudom összeszedni magam. Nagyon rám férne a remény, amiről a bíboros úr beszélt nemrég Máriaremetén.

- *A szavaiból, és a művei láttán is úgy tűnik, hogy amit létrehozott, az kerek egész.*

- Csak a munkámnak éltem egész életemben. Amikor a győri kiállítás-

hoz válogattam a rézkarcokat, akkor döbbsentem rá, hogy milyen hatalmas mennyiségű munka van mögöttem. Persze, az embernek mindig van némi hiányérzete, és úgy gondolom, lenne még tennivalóm. Például Ménfőcsanakon most építenek egy ravatalozót, amibe egy föl-támadt Krisztust szeretnének festetni velem.

- *Kívánjuk, hogy sikerüljön. Mikor festett utoljára templomot?*

- Harminchat éves koromban festettem az utolsót. Ez elég régen volt.

Utána nem hívtak. Pedig rettenetesen szerettem csinálni.

- *Vajon miért nem kapott több ilyen megbízást?*

- Nem tudom. Arra soha nem volt erőm, hogy propagáljam magam. Arra sem, hogy megfelelő kapcsolatokat ápoljak befolyásos személyekkel. Pedig még nagyon sok templomban tudtam volna festeni. Ha az Isten visszaad valamit az erőmből, akkor talán meg tudom festeni a ménfőcsanaki ravatalozót.

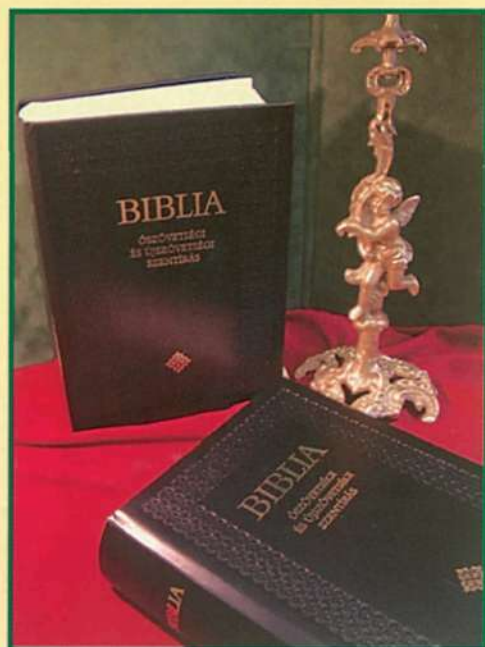
- *Mondhatjuk azt, hogy az ön művészi tevékenysége egyfajta szolgálat is az emberek, a hívők felé?*

- Nagyon örülnék, ha a képeim az embereket a jóság, az Isten felé terelné. Mindig törekedtem arra, hogy a képeimmel ne rongáljak és bomlasszak, hanem valami melegséget, szépséget teremtsek. Tudatosan igyekeztem és igyekszem a jót szolgálni. Azt hiszem, az embernek ez a dolga.

Bánó Attila

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

HIT – HAGYOMÁNY – MINŐSÉG

ÚJ BIBLIA

- revideált szövegkiadás, B/5-ös formátumban, chamois biblianyomó papíron
- a szöveg alá tördelt magyarító jegyzetek
- jól olvasható betűméret
- a bibliai könyvekhez írt új bevezetők
- több mint 200 oldalas melléklet
  - minden eddiginél bőségesebb név- és tárgymutató
  - a Bibliában szereplő súlymértékek és űrmértékek gyűjteménye
  - javított időrendi táblázat
  - a bevezetőkben szereplő idegen szavak, teológiai szakkifejezések magyarázata
  - az A, B és C liturgikus év vasárnapi szentmise-olvasmányainak jegyzéke
  - új színes térképek és négy középkori térkép a Szentföldről

1920 oldal, műbőr kötésben, ötféle színben, aranyozott táblanyomással

Ára: 3990 Ft

COMMUNIO

Nemzetközi katolikus folyóirat 2005/1

E katolikus teológiai és kulturális folyóirat – melynek egyik alapítója Joseph Ratzinger – 2005-től megújult formában, a Szent István Társulat gondozásában jelenik meg.

A tartalomról: Jean-Pierre Batut: Jézus keresztségének teológiai olvasata • Egon

Kapellari: A víz megszentelése • Giorgio Fedalto: Jézus keresztsége az egyházatyáknál

Ára: 340 Ft

HALÁLRA SZÁNTAK, MÉGIS ÉLÜNK

Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés

A könyv bemutatja a kommunista egyházüldözés történetét, a diktatúra embertelenségét, változó módszereit. Őszintén ír arról, hogy e korban a bizonytalan, olykor megalkuvó magatartást – mint könnyebb utat – választotta néhány keresztény ember. A korabeli felvételek mellett, eddig nem közölt titkosrendőrségi fotókkal, állambiztonsági dokumentumokkal és ügynöki jelentések másolataival találkozhat az olvasó.

488 oldal

Puhafedeles ára: 1900 Ft • Keménytáblás ára: 2300 Ft

MAGYAR KATOLIKUS LEXIKON X. KÖTET

(Oltal-Pneu)

A kereszténység 2000 éves tudáskincsét és a magyar egyház ezeréves történetét feldolgozó lexikonsorozat legújabb kötete. 1072 oldal, színes melléklettel, műbőr kötésben

Ára: 5900 Ft

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT 1053 Budapest, Kossuth Lajos utca 1. Telefon: 318-6957/22; 317-4890

POSTAI RENDELÉS: Szent István Társulat Vevőszolgálati Iroda, 1364 Budapest, Pf. 277.

Tel.: 218-5820 • Fax: 455-0881 • E-mail: szit@stephanus.hu

STEPHANUS INTERNETES KÖNYVÁRUHÁZ: <http://www.stephanus.hu>